

KONKURENTSIAMET

Asekantsler Heddi Lutterus
Asekantsler Mari-Liis Mikli
Justiitsministeerium

Teie: 05.10.2024 nr 2-6/24-6234-2

Meie: 11.10.2024 nr 12-1/2024-019-3

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info.jm@just.ee

Maksejõuetuse teenistuse täiendav selgitustaotlus riikliku järelevalvena läbiviidavas pankrotimenetluses riigi poolt valitud pankrotihalduri tasu, sh esialgse tasu osas riigieelarve kasutamisel

Austatud koostööpartnerid

Maksejõuetuse teenistus saatis Teile 23. augustil 2024.a. selgitustaotluse riikliku järelevalvena läbiviidavas pankrotimenetluses riigi poolt valitud pankrotihalduri tasu, sh esialgse tasu osas riigieelarveliste vahendite kasutamise kohta. Maksejõuetuse teenistus soovis Teiega teemat kiiresti arutada. Te võimaldasite ühise arutelu 1. oktoobril 2024.a, mille järgselt saatsite teenistusele 5. oktoobril oma selgitused. Täname Teid vastuse ja selgituste eest!

Käesolevaga pöördub Maksejõuetuse teenistus Teie poole täiendava selgitustaotlusega, sest 1. oktoobril toimunud ühise arutelu ja 5. oktoobril saadetud vastuskirja pinnalt on ilmne, et erapooletu ja sõltumatu riiki esindava järelevalveorgani probleemid on ulatuslikumad kui esmapilgul arvatud. Nagu me oma selgitustaotluses ja ühisel arutelul väljendasime, siis teenistuse arvates on riigieelarveliste vahendite käsutamise osas teatud õigusnormid kas puudu või ebaselged, mis ei võimalda teenistusel kaasa aidata ka maksejõuetusõiguse praktika ühtlustamisele, kuigi see on pankrotiseadusest tulenevalt üks meie ülesannetest.

Esiteks ei ole teenistuse arvates selgelt määratletud, mis on riigi poolt valitud avaliku uurimise pankrotihalduri tunnitasu määr (*kas fikseeritud, iga-aastaselt ülespoole indekseeritud või teatud piirmäärade vahemik, kas ja kui siis, kust tuleneb kaalutusõigus valida*) või laiemalt mis on avalikus uurimises pankrotihaldurile makstava tasu ja tehtavate (tehtud) riigi eelarvest tehtavate kulutuste hüvitamise süsteem (*kas tulemustasu süsteemi rakendatakse, kui avaliku uurimise kestel varatusse järelevalvesubjekti vara menetluse kestel tekib? kui rakendatakse, siis milliste õigusnormide alusel ning millal võib tunnipõhisest süsteemist tulemustasu süsteemile üle minna?*), mida riigil Maksejõuetuse teenistuse kui haldusorgani kaudu on õigus või kohustus otstarbekaks lugeda. Teisisõnu, kui odav või kui kallid võib olla riikliku järelevalve ehk avaliku uurimise hind, st mida riik Maksejõuetuse teenistuse eelarvet kasutades otstarbekaks võib

pidada, eriti arvestades seda, et Maksejõuetuse teenistus ise on muuhulgas ka haldusjärelvalveorgan menetluskulude otstarbekuse osas.

Kuivõrd PankrS 12 prim peatükis, mis reguleerib Maksejõuetuse teenistuse eesmärki, ülesandeid, õigusi, kohustusi ja vastutust, ei ole sätestatud teatud olulisi küsimusi, siis soovime Teilt täiendavalt teada:

1) kas PankrS § 65 lg 12 on Teie arvates õigusnorm, mida peab kohaldama avaliku uurimisena välja kuulutatud pankroti puhul pankrotihalduri tunnitasu ülempiirmäärana (*mis omakorda viitab PankrS § 23 lõikele 3 ja on Vabariigi Valitsuse poolt iga-aastaselt indekseeritud tunnitasu ülempiirmäär*)? Juhul, kui see Teie arvates ei ole õige õigusnorm, siis millist õigusnormi peab kohaldama?

2) juhul, kui Teie arvates PankrS § 65 lg 12 kohaldub avalikke uurimisi läbiviivatele pankrotihalduritele tasude määramiseks ja välja maksmiseks, siis:

a) kas Maksejõuetuse teenistusel on igas avalikus uurimisena väljakuulutatud pankrotimenetluses ulatuslik kaalutusõigus pankrotihalduri tunnitasu piirmäärade üle otsustamiseks st tunnitasu piir alates 0 eurot kuni PankrS § 23 lg 3 nimetatud indekseeritud ülempiirini, millele lisandub käibemaks?

b) kas aastal 2023 algatatud avaliku uurimisena väljakuulutatud pankrotimenetluses kehtib 2023 aasta tunnitasu ülemmäär kuni kogu selle pankrotimenetluse lõppemiseni, mis saabub näiteks alles aastal 2027 (*st kogu pankrotimenetluse vältel on üks tasumäär, aluseks pankroti väljakuulutamise aasta*) või tuleb haldusorganil käimasolevas pikas pankrotimenetluses aastal 2023 pankrotihalduri tasudeks planeeritud riigieelarvelised vahendid igal järgneval kalendri- ja eelarveaastal ümber hinnata VV kehtestatud uue tunnitasu ülemmäära alusel?

c) juhul, kui näiteks üle ühe riigieelarve aasta kestvas avalikus uurimises tekib teisel või kolmandal eelarveaastal pankrotivarasse olulises ulatuses raha (*nt kahju hüvitaja maksab tagasi*), siis kas ning juhul kui Teie arvates jah, siis kes võib otsustada ning millisel konkreetsel õiguslikul alusel avalikus uurimises pankrotihalduri tasusüsteemi muudatuse konkreetses pankrotimenetluses (*nt PankrS § 65 lg 12 tunnipõhiselt arvestuselt üleminek § 65prim tulemustasusüsteemile keset menetlust*)?

Teiseks tuleb Maksejõuetuse teenistuse arvates mõista ja eristada mistahes avaliku uurimise pankrotihalduri mistahes tasu (*esialgse tasu ja lõpliku tasu*) taotlemisprotsessi, otsustamisprotsessi ja tasu väljamaksmise protsessi ning kõigi otsustajate ja väljamaksjate õiguslikku pädevust vastavates protsessides. Teenistuse arvates on need teemad siiski õigusaktides detailselt reguleerimata tekitades praktikas nüüdseks kohati ületamatuid probleeme. Hea haldusega kooskõlas pidavaks ei saa pidada näiteks olukorda, kus Maksejõuetuse teenistus ei nõustu kohtu poolt esialgse tasu väljamaksmise kohtumäärusega teatud juhtudel (*näiteks teenistust ega haldurit ei ole kohtusse kutsutud üle kuulamisele enne vastava otsuse tegemist*) ning praktikas ühtse selguse loomiseks peab Maksejõuetuse teenistus esitama iga kord määruskaebuse. Juhime Teie tähelepanu asjaolule, et tegemist on haldusesisese teemaga, mida ei peaks iga kord kohtuvõimu kaudu lahendama praktika ühtlustamiseks, vaid küsimus on ennekõike valdkonna eest vastutava ministeeriumi regulatsioonide kvaliteedis.

Kuivõrd PankrS 12 prim peatükis, mis reguleerib Maksejõuetuse teenistuse eesmärki, ülesandeid, õigusi, kohustusi ja vastutust, ei ole sätestatud neid küsimusi, siis soovime Teilt õigusselguse huvides teada:

3) kas PankrS § 65 lg 3 on Teie arvates õigusnorm, mida peab kohaldama avaliku uurimisena välja kuulutatud pankroti puhul pankrotihalduri esialgse tasu määramisel ja välja maksmisel keset avaliku uurimisena läbiviidavat pankrotimenetlust (*teisisõnu, kas PankrS § 65 lg 3 on võimalik kohaldada, kuivõrd avalikes uurimistes reeglina vahendeid ju ei ole*)? Juhul, kui see

Teie arvates ei ole õige õigusnorm, siis milliseid õigusnorme peab Teie arvates kohaldama avaliku uurimisena välja kuulutatud pankroti puhul pankrotihaldurile esialgse tasu määramisel ning eriti just riigieelarvest välja maksmisel keset avalikku uurimist ehk pankrotimenetluse kulgu (eeldusel, et sellist olukorda reguleerivad õigusnormid Teie arvates juba on kehtestatud)?

Kuivõrd tegemist on Teile juba tuttava teemaga, siis oleksime väga tänulikud täiendavate selgituste ja vastuste eest hiljemalt 31. oktoobril 2024.a (k.a).

Koostööaltilt

Maksejõuetuse teenistuse nimel

(digiallkirjatatud)

Signe Viimsalu

juhataja